

Johtoryhmän lausunto koskien Vaasan seudun ja Suupohjan* työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP-palvelun) toiminnan sijoittamista 1.1.2022 jälkeen

*käsittää Kristiinankaupungin, Kaskisen, Närpiön, Korsnäsän, Maalahden, Vaasan, Mustasaaren, Laihian ja Vöyrin kunnat

Mitä johtoryhmä toivoo TYP-palvelusta ja kuntouttavasta työtoiminnasta tulevaisuudessa

Hyvää ja joustavaa palvelua asiakkaille

Hyvin toimivien paikallisten mallien jatkamista

Hyvää yhteistyötä kuntayhtymän ja kuntien kanssa näissä kysymyksissä, riippumatta siitä, missä palvelut ovat

TYP-palveluissa tulee olla kattava sosiaalihuollon osaaminen

Paikallistuntemusta

Riittävät paikalliset henkilöstöresurssit ja nykyisten koulutettujen työntekijöiden jääminen nykyisiin työtehtäviinsä

Nykytilanne Vaasan seudun ja Suupohjan TYP-alueella

K5-alueella sekä Vaasassa ja Laihialla TYP-palvelut ja kuntouttava työtoiminta on järjestetty sosiaalihuollon alaisuudessa.

Mustasaassa TYP-palvelu ja kuntouttava työtoiminta ovat jaettuna sosiaalitoimen sosiaalityöntekijän ja työllistämiskoordinaattorien välillä ja toimivat kunnan konsernihallinnon alaisuudessa.

Vöyrissä sekä TYP-palvelut että kuntouttava työtoiminta järjestetään kunnan konsernihallinnon alaisuudessa.

Korsnäs ei tule siirtämään sosiaalihuoltoa hyvinvointikuntayhtymään ainakaan 1.1.2022 lähtien ja täten kysymys TYP-palvelun ja kuntouttavan työtoiminnan sijoittaminen ei koske heitä yhtä paljoa kuin muita.

TYP-palvelun ja kuntouttavan työtoiminnan sijoitus 1.1.2022 jälkeen

Enemmistö alueen kunnista ovat sitä mieltä, että niin TYP-toiminnan kuin kuntouttavan työtoiminnan jatkossa tulee sijaita sosiaali- ja terveystoimen alaisuudessa ja että palvelut täten tulisi siirtää uuden hyvinvointikuntayhtymän alaisuuteen.

Samalla olisi hyvä, jos jokaisessa kunnassa järjestettäisiin TYP-työntekijöitä työllistämistoimintaan. Ei ole laillisia esteitä, etteikö TYP-työtä voisi jakaa kuntayhtymän ja

kuntien välille. Pienemmissä kunnissa tämä vaatisi yhteistyösopimusta kuntien ja kuntayhtymien välille, jotta työllistämiskoordinaattorien palvelut jaettaisiin kuntayhtymän ja kunnan välille.

Mikäli mahdollista voitaisiin pohtia vastaavaa käytäntöä koskien kuntouttavaa työtoimintaa. Tämä myös vahvistaisi yhteistyötä ja helpottaisi palveluprosessia huomattavasti niissä tapauksissa, joissa asiakas siirtyy kuntouttavasta työtoiminnasta palkkatuettuihin kunnallisiin työpaikkoihin. Myös tässä hyvä yhteistyö on erittäin tärkeässä roolissa.

Tällä tavoin hyödynnettäisiin edut sijoittamalla toiminta sosiaali- ja terveyspalveluihin, samalla kun taataan paikallinen juurtuminen ja sujuva yhteistyö. Tällä tavoin kunnat saavat myös suoran jatkuvan vaikutuksen työllistämistyöhön, jolla voi olla merkitystä kuntien maksuosuuksista työmarkkinatukeen.

Samankaltaisia ajatuksia tehokkaasta yhteistyöstä voidaan lukea Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisusta Kuntatiedote 12/2020. Kuntatiedotteessa todetaan muun muassa *”Esimerkiksi ei ole esteitä, etteikö sosiaalihuollon ammattihenkilöitä tekisi töitä sosiaalitoimen johdon ja valvonnan alaisena, vaikka fyysisesti he työskentelisivät kunnallisten työllistämispalveluiden yksiköissä.*

Lisäksi tämä olisi etu niin asiakkaille kuin työntekijöille, jos TYP-palvelut, kuntouttava työtoiminta ja työllistämistyö tarjotaan asiakkaalle yhteispalvelupisteissä.

Yksittäisten kuntien kannanotto

Vöyrin kunnan mielipide on, että TYP-palvelu tulee siirtää kuntayhtymälle, kun taas kuntouttavan työtoiminnan tulee pysyä kuntien alaisuudessa.

Mustasaassa on otettu kantaa rajapintatyöryhmän selvityksessä esitetyn mallin puolesta, joka on tehty Hyvinvointialueen toiminnan valmistelun puitteissa. Se perustuu kunnan työllistämistoiminnan ja Pohjanmaan hyvinvointialueen väliseen yhteistoimintaan, Mustasaaren kunnan nykyisen mallin mukaisesti.

Perustelut työn painopisteen siirtämiselle hyvinvointikuntayhtymään

- Kaikilla TYP-asiakkailta on myös tarpeita sosiaali- ja terveystoimen palveluille, esim. psykososiaaliseen tukeen. Muuten he eivät olisi TYP-asiakkaita vaan ainoastaan TE-toimiston asiakkaita. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen TYP-asiakkaille helpottuu huomattavasti, mikäli TYP-palvelut saadaan samoista yksiköistä kuin muut sosiaali- ja terveyspalvelut. Näistä löytyy kyseisen alueen osaaminen.

- Kuntouttava työtoiminta on sosiaalipalvelu ja täten sen tulee sijaita sosiaali- ja terveydenhuollon alaisuudessa.

- Myös tiedonkulku helpottuu, kun toiminnat ovat samassa yksikössä. Tällöin on esimerkiksi mahdollista saada tietoja yhteisestä tietojärjestelmästä.

- TYP-verkoston kuuluvien terveydenhoitajien tulee saada jatkaa, kuten tähänkin asti, työskentelyänsä terveystoimessa. On vaikea ajatella tilannetta, jossa TYP-palveluita hoitavat

terveydenhoitajat ja työttömien terveystarkastukset järjestettäisiin kuntakonsernien alaisuudessa. Terveys hoitajat tarvitsevat pääsyn terveyshuollon tietojärjestelmään, mahdollisuuden lähettää asiakkaat edelleen lääkäreille jne.

- Mikäli TYP-terveydenhuolto siirtyy kuntayhtymälle voisi tästä saamaan synergiaetuja koskien täsmällisempiä työkyvyntutkimuksia. Voisi esimerkiksi ajatella, että kuntayhtymän lääkäri erikoistuisi työterveys- ja kuntoutuskysymyksiin. Tällä tavoin saisi parempia arviointeja ja tuloksia. Nykytilassa ongelmana on ettei yksikään alueen lääkäreistä ole erikoistunut näihin kysymyksiin. Erikoisosaamisen puute voi muun muassa johtaa siihen, etteivät lääkärit tiedä mihin ammatillisiin kuntoutuksiin potilaat voidaan lähettää. Tämä voi myös johtaa lääkärinlausuntoihin, jotka eivät ole tarpeeksi perusteellisia, jotta KELA tai vakuutuskassat voisivat hyväksyä ne. Nykytilassa kuntien on välillä täytynyt turvautua ostopalveluihin saadakseen kattavia työkyvyn arviointeja. Tämän palvelun järjestäminen omana toimintana olisi pitkäjänteisesti halvempaa ja antaisi paremman laadunhallinnan lausuntojen suhteen.

- Mikäli kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoiminta siirretään kuntayhtymälle antaa tämä hyvät mahdollisuudet parantaa asiakkaille annettavaa palveluvalikoimaa.

- Etänä järjestettävää ryhmätoimintaa voi tasa-arvoisesti tarjota kaikille asiakkaille koko hyvinvointialueella. Tällä hetkellä ainoastaan Vaasan kaupungilla on tarpeeksi suuri asiakaspohja ja resursseja toteuttaa ryhmiä etäpalveluna.
- Myös fyysisissä ryhmätoiminnoissa asiakkaille voidaan järjestää laajempaa tarjontaa työssäkäyntialueilla. Sen sijaan, että jokaisessa kunnassa järjestetään ryhmä kaikille, voidaan järjestää erikoisryhmiä, joihin osallistuu asiakkaita useista kunnista. Esimerkiksi nuorisoryhmä, ryhmiä erikoiskiinnostuksien mukaisesti jne.

- Dokumentointi helpottuisi. Dokumentaatio sekä TYP-palvelulle että kuntouttavalle työtoiminnalle toimii automaattisesti, mikäli toiminta kuuluu sosiaali- ja terveystalveluihin. Tällöin toiminta dokumentoidaan sosiaali- ja terveydenhuollon omaan ohjelmaan (nyt ja tulevaisuudessa Aster-Botnian uusi yhteinen ohjelma). Tällä tavoin tiedot siirtyvät automaattisesti myös KANTA:an, josta ne tulevaisuudessa tulevat olemaan nähtävissä asiakkaille itselleen. Nykytilassa kuntouttavan työtoiminnan dokumentaatio vaihtelee kuntien välillä, kuntouttavan työtoiminnan ollessa konsernihallinnon alaisuudessa. Yhteinen ja joustava dokumentointitapa helpottaa niin työntekijän kuin asiakkaan tilannetta.

- Aktivointisuunnitelmien tulee tämän lisäksi rekisteröidä kunnan sosiaalihuollon henkilörekisteriin lain kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001) mukaisesti, joka tapahtuisi automaattisesti, jos kaikki käyttäisivät samaa ohjelmaa.

Huomioitavaa mahdollisen hyvinvointikuntayhtymään siirtämisen yhteydessä

Suurimmalla osalla työllistämiskoordinaattoreista ei tällä hetkellä ole sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan koulutusta. Tämä ei kuitenkaan ole este, etteivätkö he voisi tehdä töitä

sosiaalitoimessa myös tulevaisuudessa, niin kauan kuin työselostuksia ei muuteta niin, että ne vaatisivat tiettyä koulutusta.

19.3.2021, Vaasan seudun ja Suupohjan työllistämistä edistävän monialaisen yhteispalvelun johtoryhmä

Toimeksi saaneena,

Lotta Österberg-Englund, johtoryhmän sihteeri

puh. 040-1852695